

Šamanismus, čarodějnictví, zlý pohled

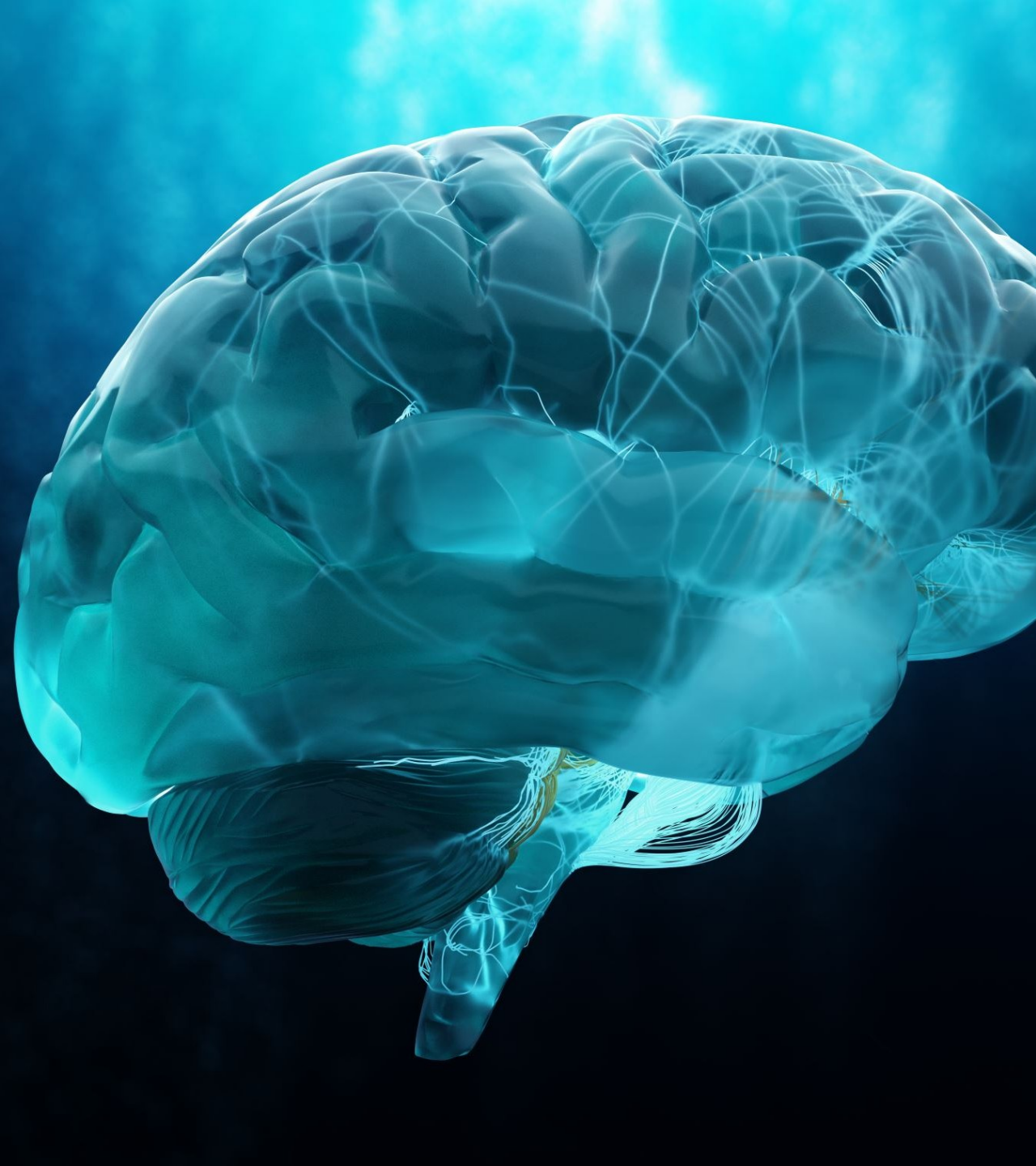
Šamanismus

- šaman - z evenckého šamán, do evropských jazyků - přes ruštinu, poprvé v 17.st.
 - Význam: „vědoucí“
- Eliadova definice - šamanismus archaická technika extáze, dosažení změněného stavu vědomí
- Šaman - významnou pozici prostředníka mezi lidmi a světem duchů, případně bohů,
- léčitel, věštec
- výjimečně zároveň politickým vůdcem skupiny (Amazonie, v některých případech i Sibiř)

Základní schopnosti šamana

- schopnost šamana komunikace s duchy (případně bohy), a to příznivými i nepřátelskými.
- schopnost šamana opustit tělo a vydat se do jiných světů
- schopnost šamana vstoupit do transu a mít vize
- vlastnictví ochranného či pomocného ducha.
- léčení nemocí způsobených zlých duchem či únikem duše.
- schopnost věštění.
- schopnost proměňovat se ve zvířata.

Do nebe

Na Sibiři - rozšířená představa o šamanovi v plášti zdobeném peřím

během obřadu proměna v ptáka

odlétá do jiných světů (Evenkové), (nebo že tam odjíždí na sobu či koni- šamanský buben ze sobí nebo koňské kůže (Tuvinci, Jakuti)

Podle Altajců a Tatarů šaman - do nebes po žebříku

Ke vstupu do extáze, nutné k cestě do jiných světů, šaman používá bubnování, zpěv a tanec

Šamanismus a průmyslový západ

- Od 70. let 20. st. vznikla v USA nová šamanská hnutí
- Spojení drogové kultury z 60. let s trvalým zájmem o nezápadní náboženství, hnutí za zlepšení ŽP, hnutí s prvky New Age, seberealizace a d.
- Důvod popularity: protiklad k institucionalizovaným náb. a pol. systémům, demokratizace – každý může být svým šamanem
- Domorodá etnika mají pocit, že jim lidé ze Západu „ukradli“ jejich vědění
- Provozovatelé šamanismu ve městech: šamanské techniky nejsou vlastnictvím etnik, ale celku – lidstva
- Jiní zdůrazňují svou domorodou čistokrevnost – nárok na autentičnost učit technikám jiné

Šamanští duchové

- ochranní duchové
- zpravidla jeden, který si šamana vyvolil, blízký vztah (alter-ego, zvířecí matka, duch předka, duchovní sexuální partner).
 - šaman mu slouží
- pomocní duchové
- podřízení ochrannému duchovi i šamanovi (duch bubnu, paličky, oděvu...)
- těžké tyto kategorie rozlišit

Šamanismus

- Altajský šaman s gongem

The image shows the cover of the book 'Učení Dona Juana' by Carlos Castaneda. The cover features a central illustration of a purple, cross-shaped plant with yellow centers, set against a background of green foliage. The author's name 'Carlos Castaneda' is printed in large, bold, black letters at the top. The title 'UČENÍ DONA JUANA' is printed in large, bold, black letters at the bottom.

Carlos Castaneda

UČENÍ DONA JUANA

Klasik – Carlos Castaneda a Don Juan

- K prvnímu kontaktu lidí se Západu – z četby
- Pramen s největším vlivem – antropolog Castaneda: Učení Dona Juana: způsob vědění u Jakíů (1968)
- Kultovní bestseller, akademiky kritizována
- Bělovlasý starý Indián Don Juan učitelem Castanedu – příběhy z učení (bylinky, drogy, tranz) – skutečnost a fikce se prolínají
- Otec neošamanismu
- Dnes stovky organizací, časopisů, kurzů a seminářů lidí z měst navazujících na své prehistorické předky

Michael Harner

Cesta šamana

Jak probudit svůj vnitřní
potenciál

Michael Harner a Nadace šamanských studií

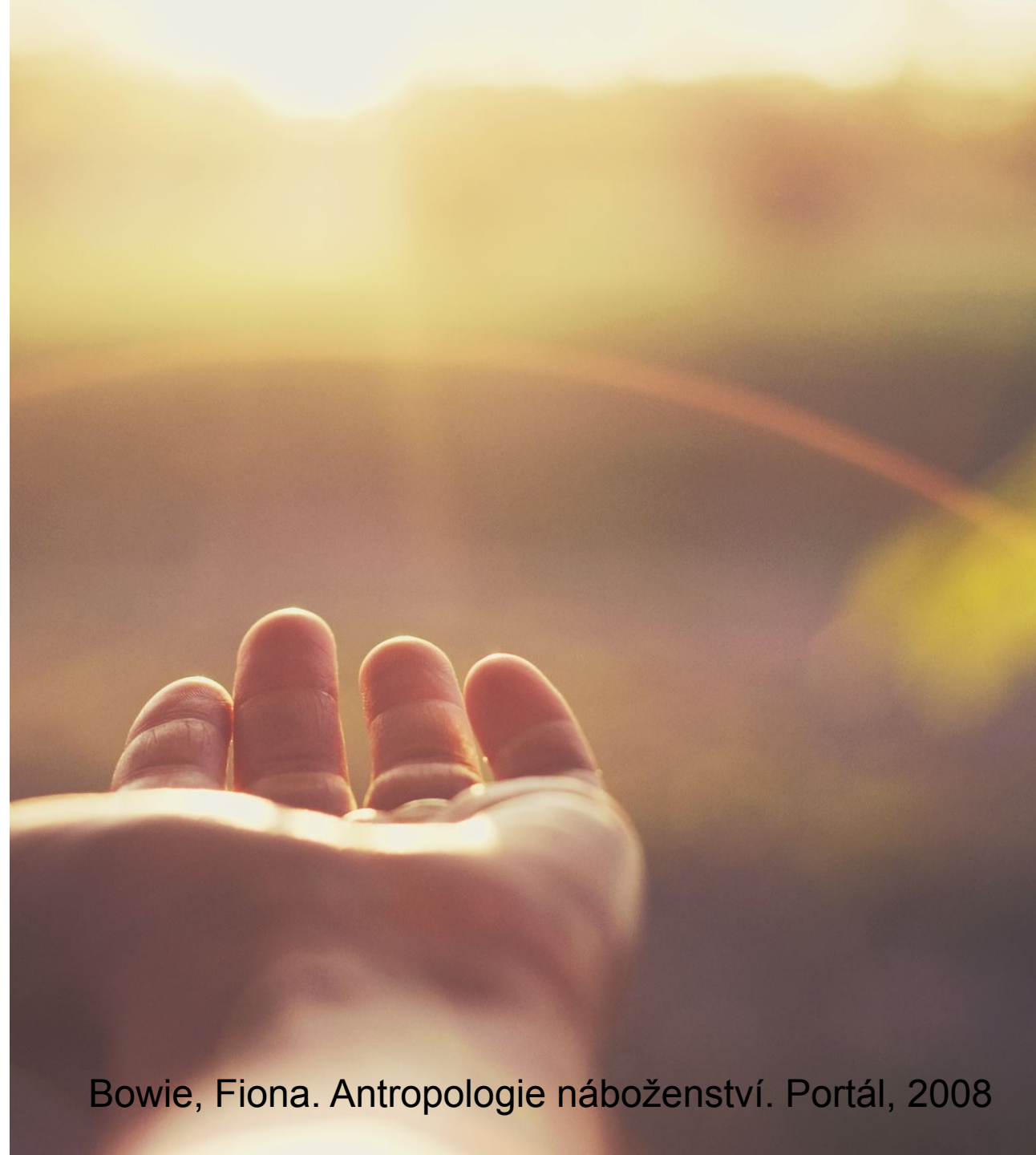
- Antropolog z akademických kruhů, následovník Castanedu
- Vyškolen u Jivarů (oblast horní Amazonie)
- Předkové bílých Američanů a Evropanů kdysi stejné schopnosti...
- Příručka Cesta šamana (1980): na základě 10letých seminářů Harnera
- Používání drog v prvních letech seminářů zásadní, dnes nepřijatelné
- V nadaci ke změněnému stavu vědomí – bubnováním
- Jednoduchá, demokratická cesta...

Jedna věc mě však nepřestává ohromovat – že přibližně za hodinu bubnování obyčejní městští obyvatelé dokážou sdělovat mimořádné mytické skutečnosti, o nichž se jim nikdy předtím ani nesnilo. Jako by objevovali ztracenou pohádkovou říši kosmických představ z hlubin své duše. Během „sdělování zážitků“, jež tvoří součást seminářů, se ventilují všechna tato úžasná odhalení. (Drury, 1992, s. ix-x)

Bowie, Fiona. Antropologie náboženství. Portál, 2008, s. 203

Šamanské poradenství

- Šamani na Západě služby uzdravování a léčení druhých
- Mnoho lidí se služeb, kteří pečují o druhých – nové techniky
- V tradičních společnostech šamanem výjimečně (vyvolen pro schopnosti, apod.), v moderních – každý, kdo chce
- V tradičních společnostech – být šamanem požehnání i hrozba
- Neošamanismus – dát smysl svému životu, mít ho pod kontrolou, styk s aspekty duševního života
- Vykonávání poutě pro klienta – pomáhá, aby našel příčiny své nemoci, věděl si s ním poradit
- Klienti do stavu se změněným vědomím, vyprávění zážitků na terapeutickém sezení
- Na Filipínách zase léčitelé odstraňují z těla předměty bez chirurgie...

Životní dráha v tradičním šamanismu

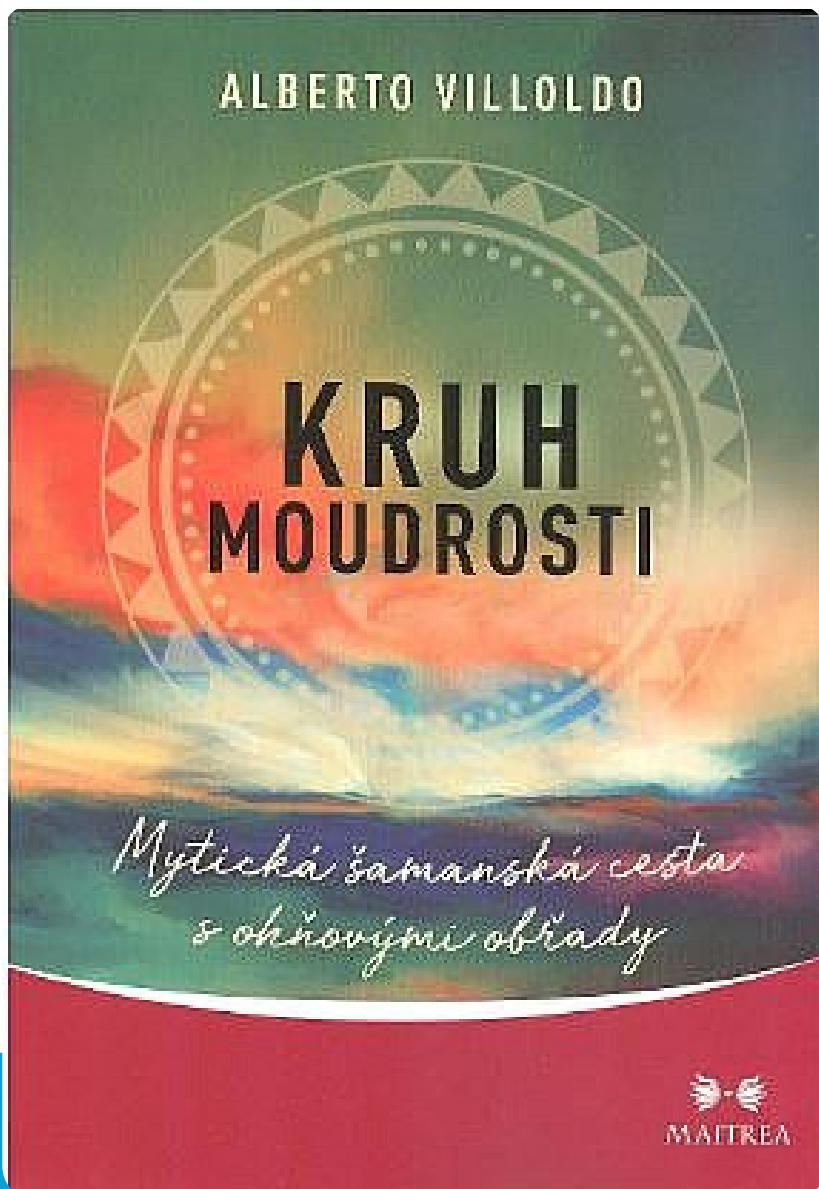

- Šamanskému iniciantovi může „vzdělávání“ trvat i více než 10 let
- Ovládnutí duchů, nabytí vědění o vyšších a nižších světech, cestování, atd.
- Kdo je vhodný pro šamanství?
- První fáze – nedobrovolná: nemoc, posedlost – působení zlovolných duchů (ale např. i trauma z dětství, a j.)
- Iniciant – pacientem, který po vyléčení – ovládl zlovolné duchy, zvítězil (buď návrat k běžnému životu, nebo pokračování práce s duchy)
- Druhá fáze: po přeměnění, upevňuje se v práci s duchy, průvodce
- Ve třetí fázi – oficiální šaman, který léčí, či škodí – poznamenání na celý život: rozporuplná postava na okraji společnosti (úcta i strach)

Odchylky v neo-šamanismu

- Duchové – spojenci, účastníka laskavě vedou...
- Nejsou to nebezpečné síly
- Snaha zapájet další spirituální prvky (New Age, psychoanalytická praxe, lidová kultura, a d.) – snaha dostat se k prastaré moudrosti

Klíčové je pochopit rozdíl mezi pojetím duchů u grónských domorodců, kde jsou duchové pokládáni přinejmenším za neutrální, při nejhorším pak za zlovolné, a jádrem šamanismu, kde duchové jsou většinou dobrotiví a hledající účastník semináře si je snadno přizve na pomoc. Vztah mezi strachem a nashromážděním duchů se při seminářích zlehčuje, a třebaže si účastníci uvědomují své vlastní obavy, zkušenost s cestou většinou upevňuje souladný vztah s mimořádnou skutečností, jež se semináře snaží vytvořit. (Jakobsen, 1999, s. 218)

Další neošamanismus

- původem kubánský, duchovní spisovatel, psycholog, antropolog
- Zaměření na jihoamerickou domorodou spiritualitu
- Představy z And a Amasonie
- Kruh rozdělen podle čtyř hlavních zvířat jihoamerického šamanismu:
 - had (setkání s předky uzdravování),
 - orel (kondor; učí vidět z větší perspektivy, překonat osud),
 - jaguár (setkání s vlastním stínem),
 - kolibřík (učí provázanosti)
- Popularita mezi neošamany narůstá

Matěj Čihák: Náboženský infoservis Indigir:
<https://info.dingir.cz/2023/08/kruh-moudrosti/>

Časopis Dingir o (neo) šamanismu (2008)

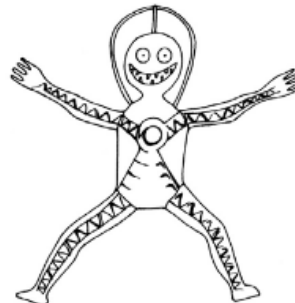
<http://www.dingir.cz/archiv/Dingir408.pdf>

ŠAMANSTVÍ V DINGIRU

Zdeněk Vojtíšek

Setkávání duchovních tradic není v lidské historii ničím výjimečným. Ale počet podnětů, jimž je dnešní západní člověk při svém duchovním tázání vystaven, přece jen mimořádný je. Není divu, když je v této mnohosti hledáno to, co je na počátku všech duchovních tradic a co je jejich jakousi společnou podstatou. Současná obliba šamanství je patrně nejlépe vysvětlitelná únavou z mnohosti různých tradic a snahou sestoupit kamsi za ně, až k samým duchovním kořenům lidstva.

V tomto čísle časopisu Dingir ponecháváme otevřenou otázku, zda tento pokus o směřování k duchovní podstatě má se šamanstvím archaických etnik společného o mnoho více než jen jméno. **Ivan Štampach** v úvodním článku tématu klade vedle sebe jevy, zařazované do antropologické a religionistické kategorie šamanismu, i jevy, často označované jako neošamanismus (nebo snad méně šťastně jako novošamanismus). O šamanismu i neošamanismu hovoří také účastníci rozhovorů (tentokrát jsou v Dingiru rozhovory dva): **Pavla Brzáková** a **Piers Vitebsky**. Při hledání toho, co šamanismus a neošamanismus spojuje, bychom každopádně byli úspěšnější v oblasti duševního prožívání než při srovnávání společenského kontextu. Průvodcem v prvně jmenované oblasti je nám zde **Pavel Dušek** ve svém článku „Cesty k transu“. Tento článek časopis otvírá a předjímá jeho téma.

Původní etnika reprezentuje mezi dalšími články našeho tématu studie **Lívie Šavelkové** o amerických indiánech. Naopak novodobé západní šamanství si nelze představit bez spisovatele **Carlose Castanedy**, o němž obdivně i kriticky referuje **Petr Turecký**. Nechceme se nad selháváním tohoto spisovatele pohoršovat, protože selhávání v roli duchovních vůdců zajisté není omezeno jen na neošamanismus. Proto se ani nezabýváme případem jiného selhání, tentokrát v českých poměrech: roku 2001 se těžce otrávil 32 účastníků semináře s českým (neo)-šamanem **Petrem Chobotem** po požití čaje, jenž jim měl poskytnout mimořádné spirituální prožitky. Ostatně - pokud můžeme soudit z kusých zpráv - většina těch, jež **Petr Chobot** ohrožil na životě, ho nestihá velkými výčitkami.

Lidé ze skupiny **Petra Chobota** se pohybovali v prostředí hnutí Nového věku, v jehož rámci se neošamanismus rozvíjí. Na tuto souvislost jasně ukazuje článek **Vojtěcha Tutry** o aktivitách na jihočeském statku pod vedením dalšího šamana, **Miroslava Kašpara**. I toto duchovní centrum ve Skřidlech nás přesvědčuje, že šamanství je v západních společnostech na přelomu 20. a 21. století nepřehlédnutelným jevem.

PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th.D. (*1963) je od

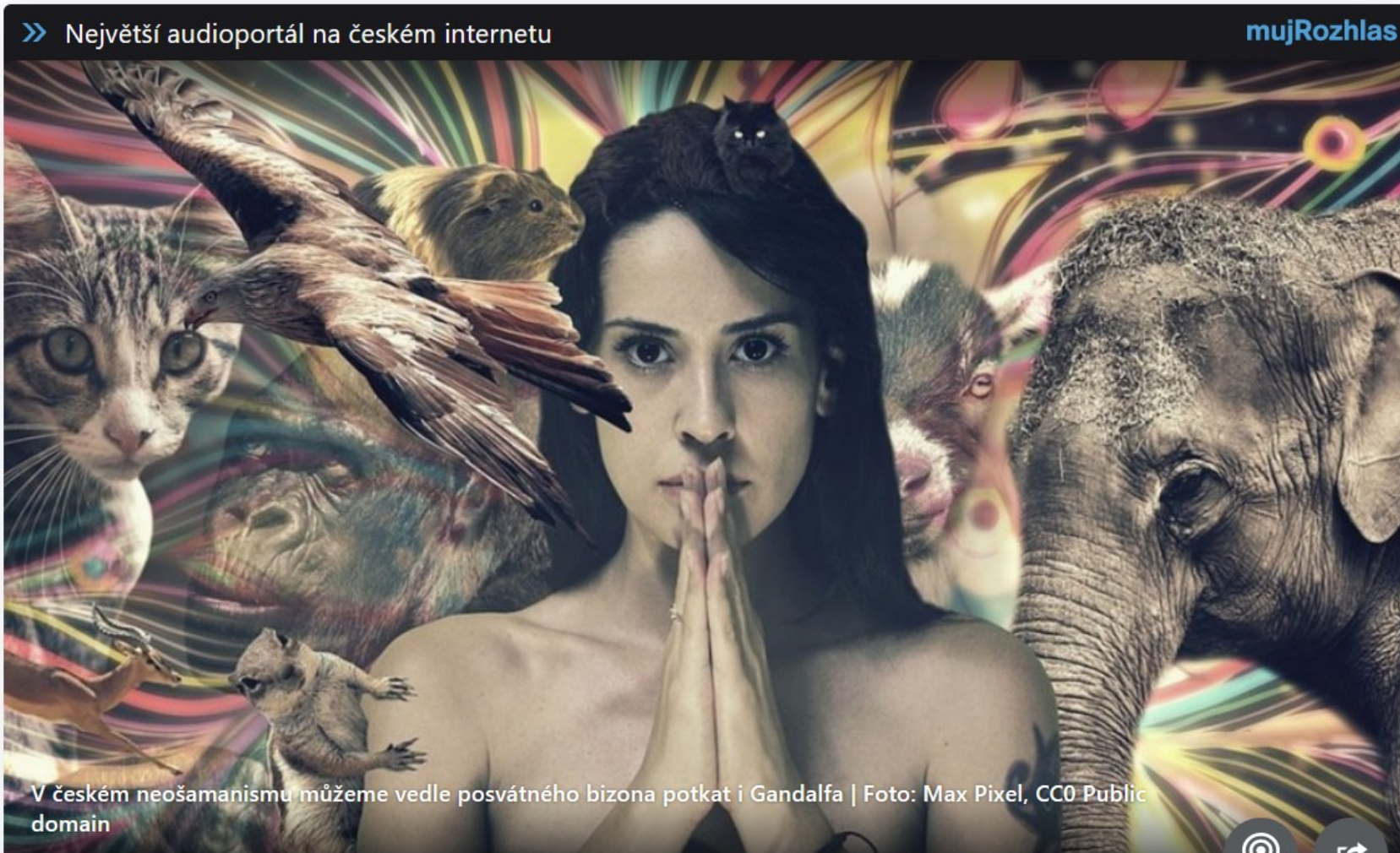

OBSAH

Cesty k transu (<i>Pavel Dušek</i>)	110
Cirkve jako kluby (<i>Marek Louček</i>)	114
Z domova	
Litoměřický boj laiků (<i>Barbora Spalová, Karel Spal</i>)	115
Téma	
Šamanismus a neošamanismus (<i>Ivan O. Štampach</i>)	120
Religiozita indiánů Severní Ameriky (<i>Lívie Šavelková</i>)	122
Jak číst Castanedu (<i>Petr Turecký</i>)	125
Šamanismus mezi alternativami (<i>Vojtěch Tutra</i>)	129
Šamanismus ze všech stran (<i>Ivan O. Štampach</i>)	130
Rozhovor s Pavlinou Brzákovou	
Co je šamanské, je přirozené lidské (<i>Zdeněk Vojtíšek</i>)	132
Rozhovor s Piersem Vitebským	
Šaman je ten, kdo vidí do jiné reality (<i>Laur Vallikivi, Luděk Brož, Vojtěch Tutra</i>)	134
Info-servis	136
Události	
Psychiatrie: pomoc, nebo hrozba? (<i>Zbyněk Svadba</i>)	138
Ivetka a hora (<i>Zdeněk Vojtíšek</i>)	138
Kde jsme ztratili křídla (<i>Zdeněk Vojtíšek</i>)	104
Recenze	
Súfismus tentokrát seriózně (<i>Ivan O. Štampach</i>)	139
Náboženství v sekularizované společnosti očima politologa (<i>Vít Machálek</i>)	139
Kladivo oprášeno (<i>Ivan O. Štampach</i>)	140
Práce studentů	
Buddhistické komunity I. (<i>Monika Studničková</i>)	142

Hergot!: V českém neošamanismu můžeme vedle posvátného bizona potkat i Gandalfa

© 17. prosinec 2017 | Hergot!

Jak

VÍCE Z POŘ

- Český šamanismus - mimo Harnerův univerzální (core) šamanismus
- Jde o léčitelský (kosmický) šamanismus: nemoci, neštěstí, nefunkční vztahy
- Jde o vstupování do jiného vědomí, techniku, jak léčit ostatní, nebo zkušenost prvotních národů, kterou noví „šamani“ opakují
- Provozuje rituály založené na autentické přírodní (přirozené) zkušenosti

<https://wave.rozhlas.cz/hergot-v-ceskem-neosamanismu-muzeme-vedle-posvatneho-bizona-potkat-i-gandalfa-6488874>

2020, „[Contemporary Czech Shamanism: A Case Study of Ritual Practice and Healing](#)“, *Český lid* 2, 2020: 149-166.

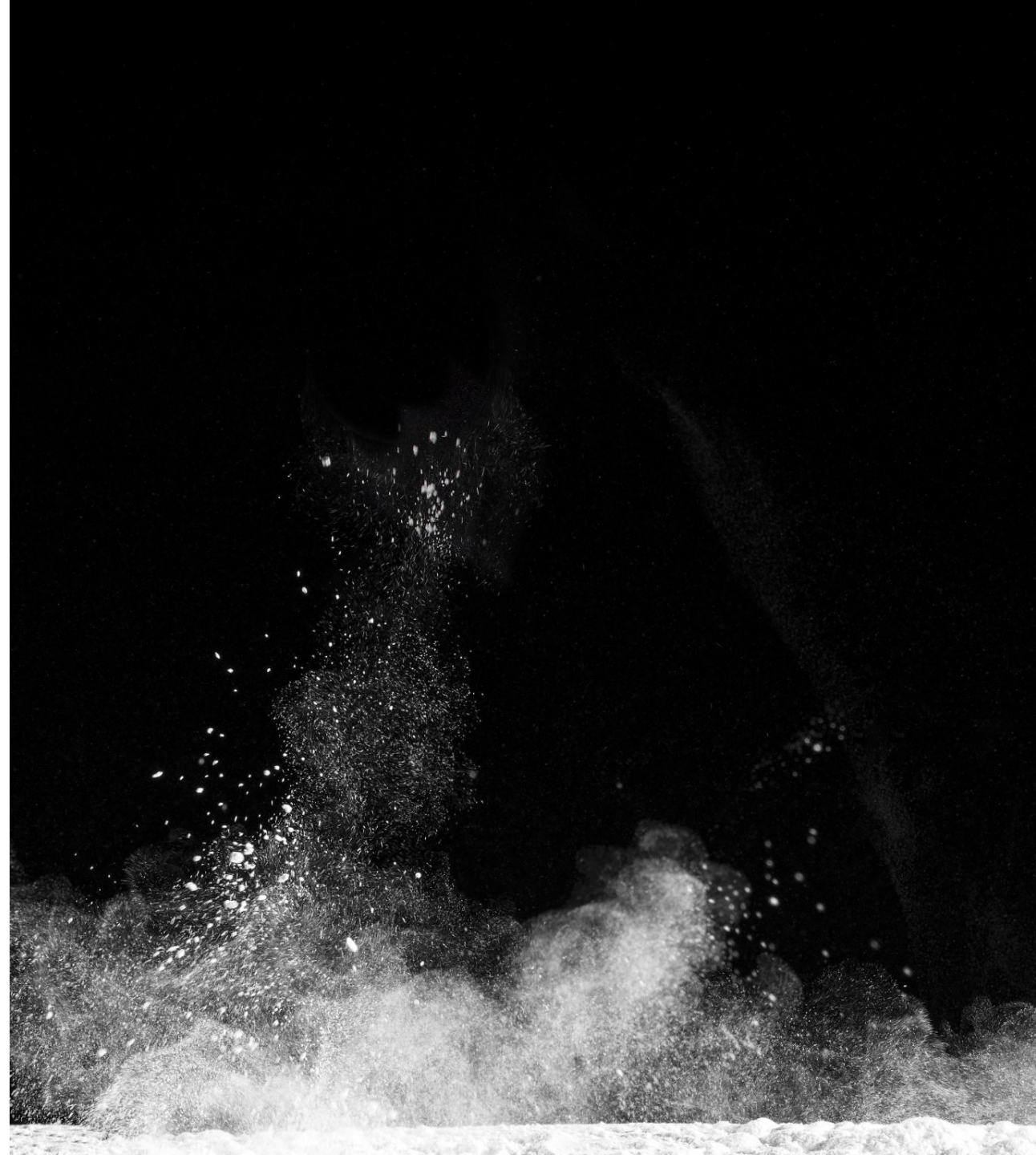
Čarodějnictví a zlý pohled

- Může se zdát, že pojednání o čarodějnictví a o uhrančivém pohledu - jenom exotické představy
- Že se „západních“ lidí netýká
- Ve venkovských kulturách, ale i ve městech v rámci oživení pohanství
- Jak? Příklady ze života?

Zdroj: víra v ideu životní síly, esenci, energii v lidech

- Může se rozšířit i na živočichy, rostliny a neživé „předměty“ (skály, řeky apod.)
- Této síly se může někdo zmocnit – vymkne se naší kontrole: vysát život, energii (kanibalistické požívání obětí)
- Jak? Zaklínadla, čáry, rituální předměty, úkony s cílem ukrást sílu, uškodit, zranit
- Proti-čaroděj-kouzelník – odborník čelí psychické agresí
- Odvádí útok od oběti, zaměří jej zpátky na útočníka, donutí k odstranění škod, atd.

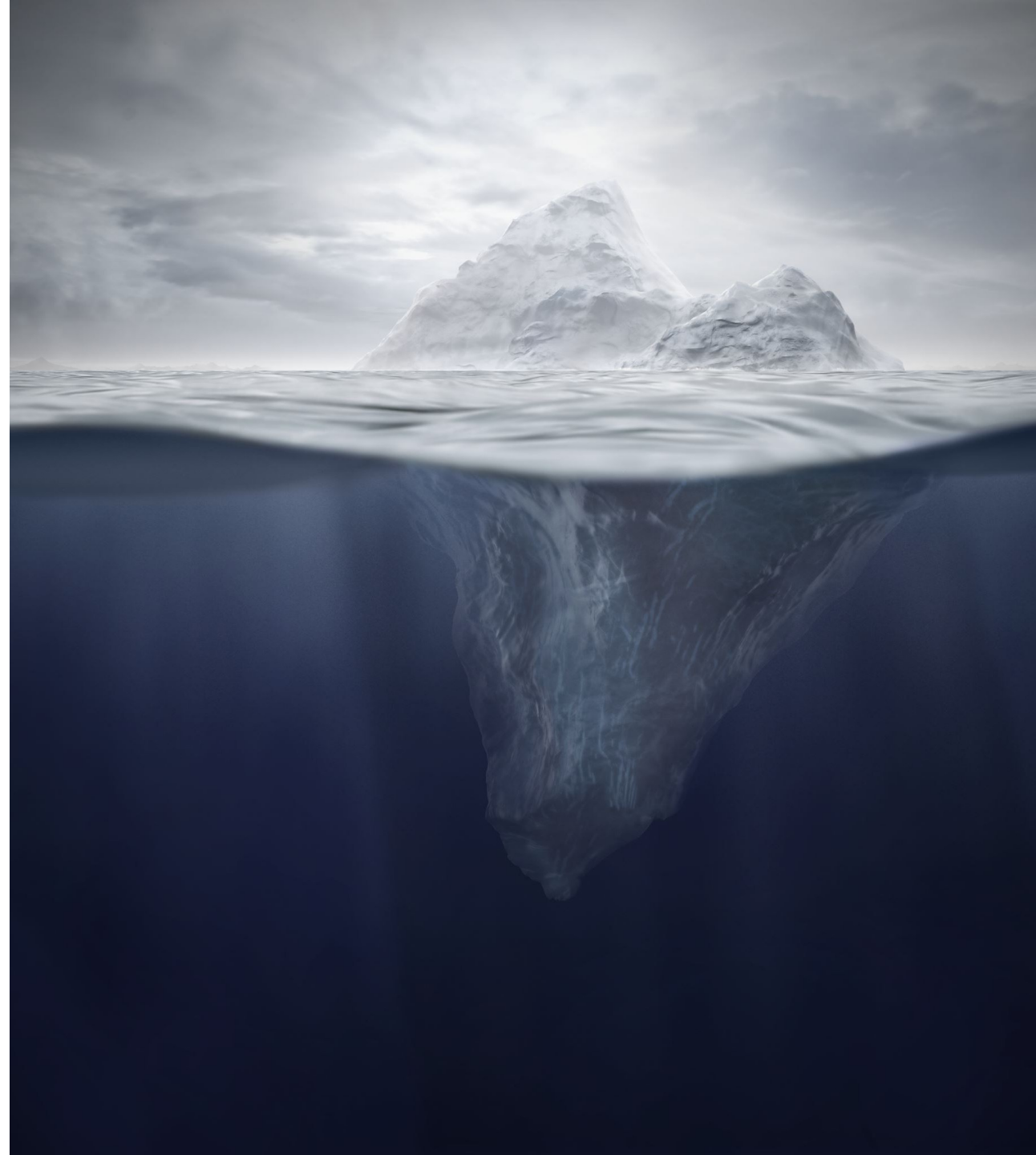
Představa konečného dobra

- Existuje pouze určitá konečná dávka zdraví, štěstí a bohatství
- Když je někdo úspěšný – na úkor jiného (je to přerozdělení štěstí)
- Bohatý a úspěšný – se může obávat závisti, pracuje se i s pocity viny (nerovnoměrná štěstěna)

Různé způsoby kulturního rozpracování myšlenky

- V subsaharské Africe:
čaroděj či kouzelník se
snaží sníst maso oběti – ta
onemocní
- V Evropě, Indii,
semitských zemích
opozice *mokrý-suchý, horký–
studený*
 - Čarodějnictví je horké, musí se
zchladit
 - Životní síla tekutá – oběť vysátá:
obnovit vlhkost je klíčová

Čarodějnictví v Africe

- Klasikou již dílo z roku 1937: Evans Pritchard: Čarodějnictví, věštby a magie u Azandů)- vydávána hodně i v dalších desetiletích
- Čarodějnictví není něco výjimečného, nýbrž součást každodenního života (lov, rybolov, zemědělství, domácí i společenský život) – je ve všem...

Napadne-li plíseň podzemnici olejnou, je to čarodějnictví; když se pročesává křoví a není v něm zvěř, je to čarodějnictví; když ženy namáhavě vytahují vodu z nádrže a odměnou jim je pouze pár rybek, je to čarodějnictví; když se neobjeví termity v době, kdy se mají vyrojit, a celou chladnou noc se marně čeká na to, až vzlétnou, je to čarodějnictví; když je žena zamračená a nereaguje na manžela, je to čarodějnictví; je-li panovník odměřený a chová se odtažitě ke svému poddanému, je to čarodějnictví; jestliže se magickým obřadem nedosáhne zamýšleného účelu, je to čarodějnictví; když v podstatě jakýkoli nezdár či neštěstí kdykoli na kohokoli dopadne v souvislosti s některou z rozmanitých činností jeho života, může za to čarodějnictví, pokud se jasně neprokáže a následně nepotvrdí věštbou, že v tom bylo kouzelnictví nebo nějaký jiný neblahý činitel, nebo pokud se něco takového nedá zjevně přičíst na vrub nezpůsobilosti, porušení nějakého tabu nebo neschopnosti dodržet nějaké morální pravidlo. (Evans-Pritchard, 1976, s. 18)

Bowie, Fiona. Antropologie náboženství. Portál, 2008, s. 213.

- Reakcí je zlost, nikoli děs: muž z etnika *Zande* má k dispozici prostředky, jak se bránit útoku – při podezření se vyptává orákula
 - Dva klacky zapíchnutá v termitišti buď se projevou nebo ne...(chudí)
 - Jedové *benge* – se dá sežrat kuřeti (buď žije nebo ne...) – používají jenom náčelníci
- Obviněný se musí potom zodpovídat náčelníkovi
- Ženy se orákul neptají – jenom muži (musí být požádati)
- Na Západě se mluví o smůle, štěstí, osudu, hvězdě, vřůli, atd...
- Lidé v etniku *Zande* – s tím můžou něco udělat, mohou zkrátit sled událostí: je možné identifikovat útočníka a potrestat
- Příčiny neštěstí jsou dvě: nástroj (slon, který zadupal na člověka) a čaroděj

Nějaký chlapec zakopl o menší pahýl stromu uprostřed cesty v buši, jak to v Africe často bývá, a poranil se. Vzhledem k málo dostupnému místu na prstu, kde se poranil, se rána nedala očistit od špíny a začala hnisat. Hoch prohlašoval, že zakopl o pahýl působením čarovné moci. Vždycky jsem se s Azandy přel a kritizoval jejich výroky a tak jsem to udělal i teď. Řekl jsem chlapci, že zakopl o ten pahýl, protože nedával pozor, a že mu ten pahýl žádný čaroděj do cesty nepostavil, protože tam rostl úplně přirozeně. Souhlasil se mnou v tom, že čarodějnictví nemá nic společného s tím, že mu stál v cestě pahýl stromu, ale dodal, že si dával na pahýly dobrý pozor, jak to ostatně důkladně dělá každý Zande, a že kdyby nebyl očarován, byl by si toho pahýlu všiml. Na podporu svého názoru podal nezvratný důkaz, že všechny rány se přece nehojí celé dny, naopak se zacelují rychle, protože tak už to rány dělají. Proč se mu tedy tentokrát rána zanítila a zůstávala otevřená, když za tím nebyla žádná čarovná moc? To mělo být, jak jsem zanedlouho zjistil, vysvětlení příčin nemoci u Zandů. (Evans-Pritchard, 1976, s. 19–20)

Bowie, Fiona. Antropologie náboženství. Portál, 2008, s. 215.

Dětští čarodějové z etnika Bangwa

- Obvinění z čarodějnictví odráží sociální napětí (podobně jako u Zandů)
- U Bangů se dědí patrilineárně, neplatí ale primogenitura
- Nik neví, kdo bude dědit – otec nedůvěruje synům
 - Vzájemná konkurence spolu-manželek a nevlastních spolu-synů otce
 - Vlastní drží spolu...ostatní obviňují z čarodějnictví
- Kdysi maso – vzácné – výhradně pro muže
- Čaroděj se mění ve zvíře „jí“ „maso“ sourozence (nebo někoho, komu škodí)
 - Nakrmí ho masem - jako náhradu za „maso“ sourozence
 - Děti se vyznávali samy od sebe z čarodějnictví
 - Vyznání výhodné – příbuzní nutili nemocné děti v horečkách, aby se přiznávaly a dostaly lepší stravu

Pronásledování čarodějů v Africe

- Napadání a zabíjení kvůli ničivé a tragické pověsti čarodějnictví
- Strážci zákona často nevědí, jak reagovat – potvrzují obvinění..
- V Kamerunu obsadili vesnici *Mamfe* vojáci, protože společně zabil milence, protože údajně způsobili náhlou smrt 22 osob
- Dvojici identifikoval tajný spolek na léčbu od čarodějnictví...
- Média prezentující případ se postavily na stranu vesničanů...(1995)
- I státní soudy (kromě náčelnických) usvědčují čaroděje pojidajících své oběti
- Objevují se specialisté na lov čarodějů (tzv. *nganga*)
- Bowie, Fiona. Antropologie náboženství. Portál, 2008, s. 220.

Obr: wiki;
Nganga mask, from the collection
of the Brooklyn Museum

Modernizace a čarodějnictví

- Spojení tradice a modernizace v západním Kamerunu
- Specialisty *ekong, kupe* dělající z lidí zombie pro otrockou práci
- Za bohatství dodání oběti z vlastní rodiny
- Etnikum *Bamilukové* – obchodníci pořádající trhy čarodějů
- Mohou vyměňovat maso svých obětí
- Produkty – balíčky štěstěny (pro úspěch či nemoci apod.)

Bowie, Fiona. Antropologie náboženství. Portál, 2008, s. 220-221.

Lovecké a sběračské kultury

- Ne v celé Africe se svaluje vina za neštěstí na čarodějnictví
- Př. Mbutiové (Pygmejové) – žijící v lesích jako lovci a sběrači věří v zlovolné síly, nemají ovšem čarodějnou „látku“ – sílu
- Nezjišťují (nepotřebují vědět), kdo je na „vině smrti člověka“
- Čarodějnictví souvisí se sociální a ekonomickou strukturou společnosti – s kosmologickými systémy
- Souvis hlavně s vesnickou zemědělskou (samozásobitelskou) kulturou

Bowie, 2008, s. 221.

Čarodějnictví na francouzském venkově

- Pařížská antropoložka J. Favret – Saadová v kraji živých plotů v severozápadní Francii (*bocage*)
- Lidé tam rozlišují mezi jednorázovými neštěstími a řetězovými
 - (nedaří se máslo, umře kráva, dítě dostane vyrážku, auto sklouzne do příkopu atd.)
- Můžou za knězem, který povolá exorcistu – někoho, kdo bojuje s ďáblem
- Když příliš kletba příliš velká – povolají někoho mocnějšího

Má se za to, že čaroděj ze zemědělece, jehož statek utrpěl několik pohrom za sebou, „vysává sílu“. (Je velmi pravděpodobné, že nikdo v oblasti bocage nečaruje, to však ještě nechrání lidi před čarami.) Čaroděj je rovněž hlavou statku a rodiny. Je blízký očarovnému, ale není s ním spřízněn, a předpokládá se, že z oběti chce odčerpát normální či životní „sílu“, to znamená jeho schopnost produkovat, vyrábět, plodit a přežít. Čaroději se připisuje „abnormální síla“, vždy zlovolná, které čaroděj užívá vykonáváním přesných rituálů nebo běžnými komunikačními prostředky – pohledy, mluvením a dotýkáním. ... „Abnormální“ síla čaroděje odčerpávající normální „sílu“ z oběti vede k tomu, že statek funguje jako dvě spřažené lodi: jedna se plní bohatstvím, zdravím a životem, druhá se vyprazdňuje až k úpadku či smrti. (Favret-Saada, 1989, s. 43)

- Désorcelleur – osoba bránící moci čaroděje, protivník
 - Má za úkol odvést čaromoc od oběti
 - Když je slabý – může utrpět újmu, je potřeba silnějšího
 - Ti mají informátory (z rodiny – co se tam špatně děje – kdo trpí apod....)
 - Útoky především na hlavu rodiny, majitele farmy – muže, který zastupuje celou rodinu, hospodářství, usedlost
 - Muž-hlava – se snaží znovu získat kontrolu, vyhledá protivníka čaroděje (léčební instituce)
 - I když přímo“ na čáry nevěří, mají čarodějnický diskurz (zažila sama antropoložka)
 - Ti, co hledají pomoc u protivníků – často předtím sami obvinění z čarodějnictví
- Příčinou často sousedé...

Zlý pohled

- Rozšířená (ne ale univerzální) představa v Indii, na Blízkém východě (i země severní Afriky), v Evropě
- Nejedná se o záležitost minulosti – dle výzkumů v ní věří i kultivovaní Evropané a Američané
- Považují za zvláštní pověru, ale užívají jazykové obraty a činnosti s ní spojené (připíjení na zdraví a d.)
- Chválení a dívání se, které škodí – předpokládá závist
- Oběť si svým úspěchem, výzorem apod. přivolá útok

Zlý pohled je dost konzistentní a jednolitý komplex lidové víry založený na představě, že jednotlivec, muž či žena, má moc dobrovolně nebo i nedobrovolně škodit druhému člověku nebo jeho majetku jen tím, že se na něho nebo na jeho majetek dívá nebo je chválí.

- + Způsobenou škodou může být nemoc, ba dokonce smrt či zkáza. Typicky je to tak, že oběť, které se dosud vede dobře, je zdravá a dobře vypadá (někdy stačí, když se o něčem takovém jen mluví), přivolává na sebe útok od někooho se zlým pohledem. Je-li napadený objekt živý, může onemocnět. Neživé objekty jako třeba budovy či skály mohou prasknout nebo puknout. K příznakům nemoci způsobené zlým pohledem patří nechutenství,
- + nadměrné zívání, škytání, zvracení a horečka. Je-li napadeným objektem kráva, může jí vyschnout mléko; je-li jím rostlina nebo ovocný strom, může náhle uvadnout a odumřít. Mezi preventivní opatření patří nošení apotropaických amuletů, zvláštní posunky rukou nebo plivání a pronášení ochranných výroků předtím, než se někdo pochválí nebo když se mu lichotí, a také potom, zejména když se chvála či lichocením zaměřuje na dítě. Jinou technikou je skrývání, zastírání, ba dokonce popírání toho, že někomu se vede dobře.
- + (Dundes, 1981, s. 258)

Z lidové slovesnosti a folkloru Skotska

- Pozbíral Alexander Carmichal (1928)
- Z: Bowie, Fiona. Antropologie náboženství. Portál, 2008, s. 225.

Ať je to člověk, který ti způsobil
zlo,
zlým pohledem,
zlomyslným přáním,
zlou vášní,

Kéž bys odvrátil každé zlo,
každou zlovolnost,
každý zlý úmysl,
každé sužování,
a ať se ti stále dobře daří,
když tě něco takového
obchází,
k slávě Boží a Ježíšově
a Ducha
věčné útěchy. ¹³²

Závist – videní – upřený pohled

- Savci (a tedy i lidé) upřený pohled považují za agresi
- Experiment: v obchodech zavěšené velké průhledné tabule, na nichž namalovány zamračené oči – poklesl počet krádeží (objem prodeje se nezměnil)
- Vysoký počet lidí si uvědomuje cizí pohled (s pozorovatelem či bez - kamera, atd.)

Howard Stein (1981) o amerických Slovácích...

↑ V lidovém jazyce je „závist“ úkon vůle, kdy potají chcete něco, co vám nepatří; když chcete něco, co nemůžete mít. Člověk prahne po něčem, co by ani neměl chtít; rozporuplně si pamatuje onen vzdálený „předmět“, který kdysi možná „vlastnil“, což zase vyvolává proti tomuto rozporuplnému předmětu nespoutaný hněv. A tak sám obdiv může zničit předmět obdivu. Jediný způsob, jak neutralizovat účinek „závisti“, je plivnout, než se pronesou slova obdivu; nebo když máte podezření, že se na vás někdo požíval zlým okem, můžete to neutralizovat tak, že provedete pokus se vznášením [to znamená, že vhodíte rozžhavené uhlíky nebo hořící zápalky do vody a budete sledovat se, zda se potopí, nebo zda se budou vznášet na hladině]. Slováci to vysvětlují takto: první „závist“ spočívá v tom, že dítě chce matčin prs, když už mu ho matka nechce dát – když už mu ho odňala. Člověk si touží vzít něco, co už nedostává. V žádném případě se však nesmí povolit a vyhovět vůli toho druhého. Je třeba zůstat neoblomný, rozhodný, silný. Matčina vůle je silnější než přání a touha dítěte. Ponaučení: dostanete-li, čeho se vám (byť jen) jednou zachce, budete se domnívat, že to můžete mít, kdykoli se vám zachce. Dítě tak jako matka se učí být jednou bez vůle, jednou naopak umíněné. (Stein, 1981, s. 244–245)

Vidím – chválím - chci

- *Envy* – z lat. *invidia* – z *in videre* (vidět)
- V pozadí předpoklad: něco vidět – chtít to...
- Běžná reakce na vidění žádoucího předmětu – je mluvit pochvalně – odstín závisti
- Existence závisti – všeobecná (nikoli zlý pohled)

- V Indii u kasty Patidar v Gudžarátu: příslušníci stejné kasty by měli mít obdobné bohatství – v praxi ale rozdíl bohatství se užívá skromně (nedává se na obdiv → zavazuje pomáhat chudším členům kasty)

Přípitek

- Stárnutí pro Řeky a d. – úbytek životní tekutiny
- Pozorování sušení ovoce (rozinky, švestky) – připomíná stárnutí
- Přípitek – lze chápat jako doplnění ž. tekutin
- Doprovázen slovy: na zdraví, na vaše, mnoga ljeta, a d.
- Ujistění společnosti o tom, že v rámci představy omezeného dobra neubude z energie ostatních – nepije životní tekutinu na jejich úkor

- Na jihu Francie v restauracích na každém stole malá láhev vína pro lidi od vedlejšího stolu
- Pije-li někdo bez ohledu na sousedy, riskuje závist
- Stane se obětí zlého pohledu
- Spropitné číšníkovi – lze též chápat jako uplácení před závistí
- Ve Skotsku – se proto cizincům nabízí sklenice mléka
 - Účinek se zvýší, když si vezme jako první
- Nenasytný kojenec – vyrostete se zlým pohledem
- V minulosti při mnohosti dětí – nutnost odstavovat děti dřív – soupeření mezi sourozenci, závist (upírání života, ž. tekutiny)
- Spojení spropitné – *tip* – *tipple* (pití) – *nipple* (bradavka, mat. mléko)
- Zívání – kojenec chce matčin prs – zívání – zlý pohled
- Bowie, 2008, s. 227-228

[Knihy](#)

[Antikvariát](#)

[Karty](#)

[CD a DVD](#)

[Amulety, mandaly](#)

[Domácnost](#)

[Minerály](#)

[Kyvadla, pomůcky](#)

[Služby](#)

[Zdraví](#)

[Domů](#) / [Všechno zboží](#) / [Amulety, mandaly](#) / [Ochranné škapulíře](#) / [Na specifický účel](#) / Škapulíř - ochrana proti zlým duchům

Škapulíř - ochrana proti zlým duchům - VYPRODÁNO

Není na skladě

Katalogové číslo: **81205z** Výrobce: **Vernerová**

Škapulíře pomáhají lidem dosáhnout jejich cílů a ochránit je před nežádoucími vlivy. Škapulíř je nutno aktivovat. Jeho vlastník ho za růžky uchopí mezi prsty a v momentě vyslovení přání se prsty jemně zmáčkne.

55 Kč

VYPRODÁNO

[Porovnat](#)

★ [Přidat do oblíbených](#)

[Hlídací pes](#)

[Tisk](#)

Pod ochranou svatých - škapulíře ze sbírek MMP

Škapulíř (od latinského slova „scapula“ – lopatka) byl původně běžnou součástí mnišského hábitu, který sloužil jako ochrana oděvu při práci, lidově řečeno to byla zástěra. Jednalo se o pruh látky s otvorem pro hlavu, který splýval dolů. O takovémto škapulíři se dočteme v řeholi sv. Benedikta (6. století).

V této podobě zůstal škapulíř součástí řeholního oděvu u mnoha řádů a kongregací až dodnes. Postupem času však nabyl symbolické funkce a stal se vyjádřením vnitřního postoje nositele. Zvláštní formu získal ve 13. století s rozvojem laických „třetích řádů“ nebo bratrstev, kde byl škapulíř jediným viditelným znamením příslušnosti k určité řádové spiritualitě. Z praktických důvodů došlo k jeho výraznému zmenšení a nosil se přímo na těle.

Nejnámějším je škapulíř řádu karmelitánů. Původně poustevnické společenství laiků, inspirované starozákonní postavou proroka Eliáše, začalo svou existenci ve 12. století ve Svaté zemi, v pohoří Karmel. Po počátečním úspěchu křížových výprav začal vliv křesťanů v celé oblasti klesat a komunita byla nucena přesídlit do Evropy. Zde se svým charakterem přiklonila k žebravým řádům františkánů a dominikánů. Generální převor karmelitánů Šimon Stock (1256–1265) dostal v této době škapulíř přímo od Panny Marie. K němu se vázal příslib jistoty spásy pro toho, kdo bude oděný škapulířem v hodince své smrti.

Škapulíř je posvěcený, a řadí se proto mezi svátostiny. Jeho nošení tak má být vždy spojeno s vírou a opravdovým vnitřním postojem nositele. Boží ochranu před všemožným zlem nepůsobí škapulíř samotný, ale boží moc, kterou symbolizuje. Karmelitánský škapulíř se používá do dneška a má podobu dvou obdélníčků látky s vyobrazeními Panny Marie Karmelské a Nejsvětějšího srdce Ježíšova. Ty jsou spojeny stuhami tak, aby se daly přehodit přes ramena.

Složený slepený tisk s obrázky svatých a latinské texty z Písma svatého a požehnání. Ve středu je vložena krabička relikviemi a devocionáliemi, obal tvoří modré sametové pouzdro, vyšito zlatým dracounem, monogramy Ježíše a Panny Marie se srdci, Freising 1740, rozměry: pouzdro: d 10 cm x š 7,2 cm x v 2 cm, tisk: d 15,5 cm x š 20 cm, MMP H 054 903

Schválení freisingského ordináře, povolení představených, tiskem Johanna Christiana Karla Immela, tiskem biskupství, Freising 1740

Uprostřed umístěna obdélná krabička, v ní: hlavně voskem nalepena kombinace ostatků světců a medailek atd. – popis viz níže. Přes krabičku jsou místo víka přeloženy tyto čtyři obrázky světců.

Panna Maria se skloněnou hlavou (Landshut, milostný obraz k kláštera Voršilek, 1680)

Sv. Jan Nepomucký (mosty, voda, dobrá pověst, proti pomluvě)

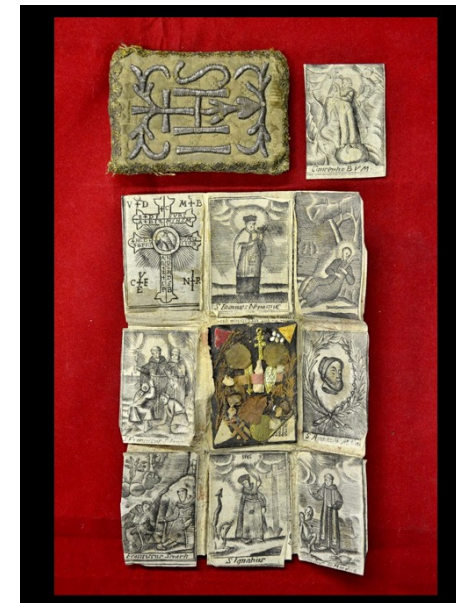
Sv. Jakub z Marky, minorita, kazatel (spása duše)

Sv. Ignác (proti moru a horečce)

Pravý škapulíř - karmelitánský

- Nepravých asi 30 dalších druhů
- Lidé si dovnitř ukládali další amulety...
- Hlavně do 19. st.
- Příklad lidové tvořivosti amuletů:

<https://plzen.rozhlas.cz/skapulire-chranily-proti-nemocem-i-carodejnicim-proc-dnes-muzejni-pracovnici-6713038#&gid=1&pid=13>

<https://plzen.rozhlas.cz/skapulire-chranily-proti-nemocem-i-carodejnicim-proc-dnes-muzejni-pracovnici-6713038#&gid=1&pid=7>

Karmel

hříchů, jsi zmatený výčitkami svědomí, máš hrůzu před soudem a užuž tě pohlcují hlubiny smutku a propast zoufalství, myslí na Marii. V nebezpečích, v úzkostech, v pochybnostech měj na mysli Marii, vzývej Marii. Následuješ-li ji, nezbloudíš, prosíš-li ji, neupadneš v zoufalství, myslíš-li na ni, nechybuješ, drží-li tě, neklesneš, chrání-li tě, nemusíš se bát. Pod jejím vedením se neunavíš, s její přízní dojdeš k cíli.“

V boji proti zlu nám Maria pomáhá dvojím způsobem: učí nás, jakými prostředky proti němu můžeme zvítězit a je nám neporovnatelnou přímluvkyní a pomocnicí. Vždy se můžeme ukrýt pod její ochranný panenský plášť a do jejího Neposkvrněného srdce.

Modleme se:

Náramky proti uhranutí

Kde začít Můj fler Magazín

Nepřihlášený ▾

Hledat zboží, prodejce, kategorie...

Domů » Zboží » Od Oxanka » Červený Ochranný náramek proti uhranutí-Kabbalah & Andělka

Oxanka

[Kontakt](#)

Aktivní prodejce od r. 2013
Reaguje na objednávky obvykle do 4 hodin.

Mirovice, ČR
21220 prodaných kusů
100% kladných hodnocení

Kategorie prodejce

- Všechno zboží
- Náramky
- Minerály/Polodrahokamy
- Rudraksha/Rudrakša
- KABBALAH - ochranné náramky
- Chirurgická ocel
- Kolekce pro muže / pány
- Buddhismus/Buddha
- Infinity / Nekonečno
- TOP výběr
- Přírodní styl
- Námořnický styl
- VÝPRODEJ- SLEVA- AKCE
- Shamballa
- Náhrdelníky
- Sady / Souprav

Důležitá informace: Moji milí, děkuji vám nesčetněkrát za vaši přízeň, za to, že mi píšete své příběhy, že chcete aby vás náramky ode-mě doprovázeli na cestách světem nebo životem. Přinášeli vám štěstí, radost, inspiraci nebo vás ochraňovali.. Děkuji všem, kteří se zajímají. Krásné dny přeji všem. Oxanka ♥

Červený náramek KABBALAH proti uhranutí(uřknutí).

Ochranný náramek proti uhranutí-Kabbalah & Andělka

88 Kč za 1 ks

[Vložit zboží do košíku](#)

Tohle se líbí i dalším! Pospěšte si, tohle zboží si chce zakoupit dalších 30 zájemců.

Superprodejce 100% kladných hodnocení

5 ks | k odeslání do 4 dnů

Poštovné a balné: 79 Kč

Možnosti platby

Další náramky od Oxanka

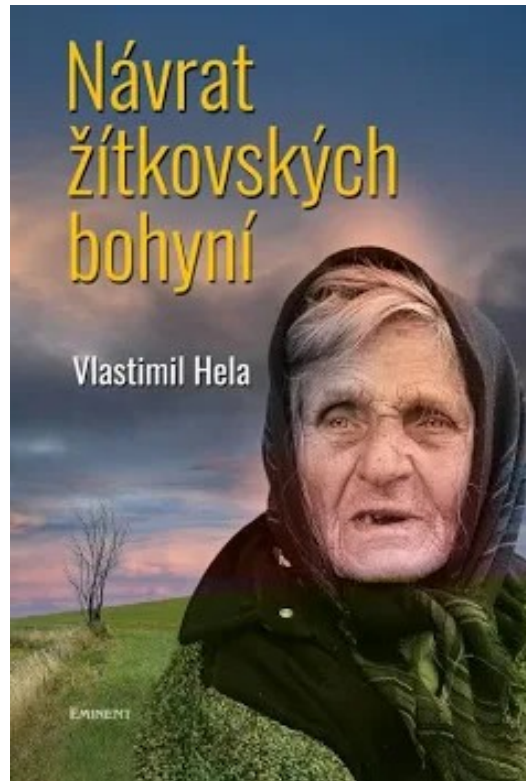
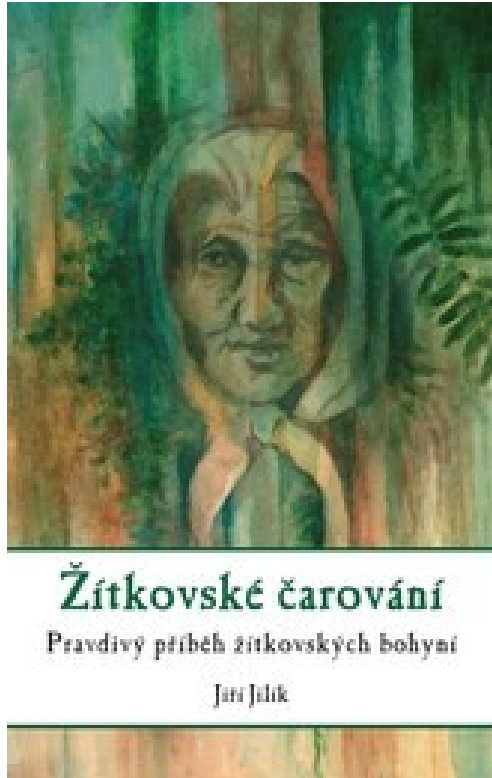
337 dostupných | 21220 prodaných

Info

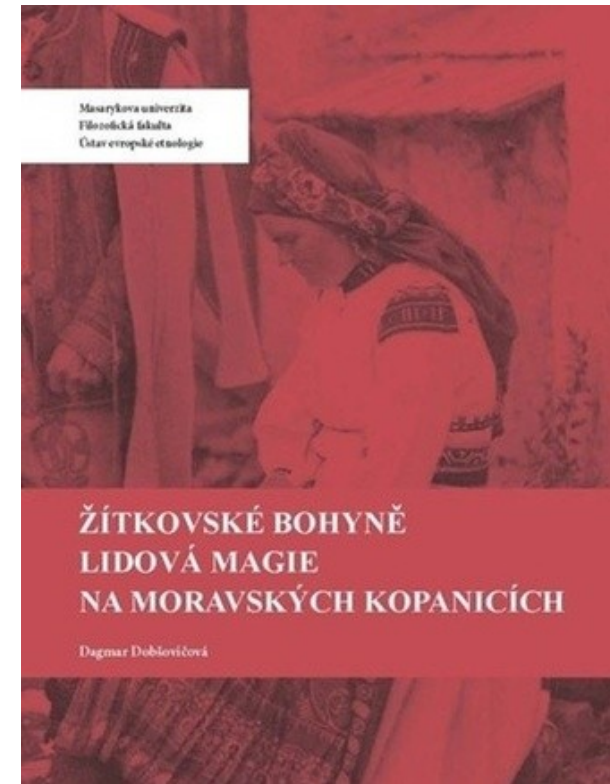
Katalogové č.: 7513167
Zobrazení: 2460x
Vloženo: 12.6.2016
Počet srdcí: **49x**

[Oznamit porušení pravidel u tohoto zboží.](#)

Bílá magie v Karpatech

kateřina
tučková
žitkovské
bohyně

Výzkum ze dne 11. 9. 1990. Kateřina Hodulíková,
druhá návštěva.

Tentokrát jsem hned po vystoupení z autobusu potkala Kateřinu Hodulíkovou ve Starém Hrozenkově, kam se vydala za nákupem. Bylo tedy zbytečné pokračovat nyní v cestě na Černé, teprve když jsem se přesvědčila, že se bohyně nezastavila v pohostinství, následovala jsem ji na její každodenní cestě do strmého kopce na Černé v podhůří Bílých Karpat.

Kateřina byla opět potěšena, že jdu právě za ní, dokonce se domnívala, že jsem na ni před jejím příchodem čekala u domku: „Dávno sce tu? Gdze sce čakali?“

Ujistila jsem ji, že jsem přišla právě nyní, také jsem se přiznala, že jsem za ní byla již dříve na jaře. Postěžovala jsem si, že voda, kterou mi dala s sebou v láhvi, mi sice na čas pomohla, ale nyní jsem opět nemocná z prochlazení.

V kamnech zatopeno nebylo a tak se mě bohyně sama zeptala, zda budeme lít vosk. To jsem však odmítla s vědomím, že by musela opět jako minule pracně sekát třísky a zatápnout jen kvůli mé osobě.

Kateřina Hodulíková v tomto případě od čtení z vosku odstoupila, dopustila se však zřejmě jistého kompromisu, na který by její konkurentka Irma Gabrhelová, jak jsem se později přesvědčila, nikdy nepřistoupila. Čtení z vosku není sice při léčení nemocí (pokud nebyly způsobeny uřknutím osoby) podstatné, přesto však vždy tvořilo neodmyslitelnou složku magického rituálu každé bohyně.

Začaly jsme tedy velmi rychle, bohyně jen postavila na stůl hrnec s vodou, zeptala se – „Aké je vám to meno?“ „Dáša“, odpověděla jsem.

„Ve menu Boha Otca i Syna i Ducha svjatého.

Zaklňam ca tejto Dášence na jej čažkosci, na jej bolesci, na jej nemoci.

Kolikátý dníček na tuto Dášenu toto mohlo prísť,

či to bolo v pondzelňajšjeho, vofterňajšjeho, v stredňajšjeho, štvrtňajšjeho, pjatňajšjeho, sobotňajšjeho,

a něch tyto čažkosci, bolesci, nepřijemnosci, něch od tejto Dášeny odejdú, odpadnú, pri něj moci němajú.

Ale prídze, prispeje, preblahoslavená Panenka Mária,

kláštoríček vystaví, mšu svjatú slúžic budze, s dzevjaci kúry, s kúry dzevjaci.

Kdo je tejto Dášence na príčině, na jej zdravje, na jej čažkoscách, bolescách, nemocjách,

či je to z rodziny, z cudzoviny, od východu, od západu,

hnědz něch sa tyto nepřáteljá aj nepřátelky pobjerajú od tejto Dášeny,

do hodziny, do minuty, ve všem čeky, něch odejdú v hodněm veku.

Amen, amen, něch zdrevenějú, zkamenějú, zcepenějú jako tento čjrný tvrdý kameň. Já to něrobím ze svú mocú, s Božjú mocú, s Kristom Pánom dopomocu. K temu dopomáhaj tejto Dášence zlatě hodně zdravja, ščascja, lásky celému živobyecju, jej zdravja, ščascjá a jej celej rodzině. Bůh Otec, Bůh Syn, Bůh Duch svjatý, najsladšje meno Ježíš.“

Po tomto zaříkávání mě opět požádala o věc, kterou nosím při sobě:

„Toto vám pokropím a budzece to nosic tri dni pri sebe. To máce tak urobené moja, áno. Som to viděla na tom vosku, som to viděla.“

Dala jsem jí můj šátek z krku a ona nad pokropeným šátkem dále zaříkávala:

„Něch od tejto Dášeny odejdu tyto čažkosci, bolesci, nemoci, něch sa od něj pobjerajú do hodziny, do minuty, ve všem ceky, v hodněm veku. Amen, amen, něch zdrevenějú jej nepřátelky aj nepřáteljá.

Temu dopomáhaj tejto Dášence Bůh Otec, Bůh Syn, Bůh Duch svjatý, najsladšje meno Ježíš.

Něch od tejto Dášeny tyto bolesci, němoci, čažkosci, něch spadnú – z jej hlavičky, z jej ručiček, z jej nožiček, z jej celého celečka, ze sladkého mjasu, z jej červenej krvi.

Těj Dášence pomáháj hodně zdravja, Bůh Otec, Bůh Syn, Bůh Duch svjatý, najsladšje meno Ježíš.“

„To budzece nosic tri dni pri sebe, áno, tri dni, moja!“

Pokropený šátek a čítaná voda v sodovkové láhvi byly ony magické předměty, které si odnášel každý klient domů a jež pak měly svou magickou mocí dále zaručit zdar počatého díla.

I když se čtení z vosku při této návštěvě neuskutečnilo, bohyně přesto tvrdila, že to mám tak urobené, tzn. že jsem byla někým uřknuta. Zřejmě tedy i toto tvrzení vkládá mechanicky do celkového rámce magického rituálu, neuvědomujíc si tak, že jednu jeho složku vynechala. Oproti dřívější návštěvě již nevzpomínala čarodějnice a krivočitalnice, ale pouze nepřátele a nepřátelky. Nicméně celkový záznam zaříkávání považuji za velmi cenný.

Na závěr této výzkumné zprávy se sluší připomenout, že Kateřina Hodulíková dovršila toho dne jednadevadesát let svého života. Byl to však pro ni stejný den jako všechny ostatní. I přes svůj vysoký věk neměla problém scházet denně dolů do Starého Hrozenkova a poté se vracet zpátky na Žitkovou s nákupem do prudkého kopce. Nejdůležitější však bylo, že i mysl jí stále dobře sloužila a jako člověk byla naprosto soběstačná. Především také tomu přispěla ta zásadní skutečnost, že ve srovnání se životním stylem dnešní populace žila velmi skromným životem a mnoho tedy k životu nepotřebovala.

2. Zařikávací formule – historické a lingvistické hledisko

Sympatetická magie v zařikávacích a magickém rituálu

Nejstarší písemné zmínky o zařikávacích jsou v našem prostředí vzpomínány v Kosmové podání pověsti o Kazi, *jež bylinami a zařikadly (herbis et carmine) léčila*.⁷⁵ První písemný záznam nalézá Erben v legendě o sv. Prokopu ze třináctého století, v níž tento svatý ve svém zařikávacím dábly vypuzuje na poušť.⁷⁶ Zaklínači, kteří jsou ve starých latinských listinách označováni jako incantatores, byli terčem církevních rozprav již od čtvrtého století, a to např. při koncilech v Nicei roku 325, dále pak roku 400 v Toledu,⁷⁷ a mohli bychom je pod tímto označením sledovat dále přes kázání Tomáše Štútného až po zápisy z čarodějnických procesů do osmnáctého století.⁷⁸

Zařikávání jako jeden z projevů lidové slovesnosti jsou tedy velmi starobylá, a jak píše i Roman Jakobson, mají s ostatními folklorními projevy nejenom hluboký časový dosah, ale i široký dosah prostorový.⁷⁹ Zařikávání se na rozdíl od ostatních složek lidové slovesnosti uzavírají samy v sobě, pouze jejich interpret (bohyně) má právo uchovávat a předávat jednotlivé formule vždy se snahou o co nejdůvěrnější formu, která má pak zaručovat účinnost zařikávání. Po desetiletí, ba staletí přesného opakování formulí nutně dochází k vytracení smyslu některých slov, která se již nevyskytují v recentní mluvě. Někdy se může jednat i o archaismy, jimž sama bohyně nerozumí, ale uchovává je v obavě, že určitá slova v rytmické posloupnosti, vytvářející rýmy, jsou považována za jediné správná.

Zde se již dostáváme k důležitému postavení rýmu a především rytmu, který v zařikávacích odděluje jeden verš od druhého. Každý verš je během recitace jasně skandován a rytmus je podobný jako u dětských rozpočítadel, *kde se projevuje mocným a triumfálním skandováním. Jde zde o rytmický proud celého verše, přičemž je nezávislý na přízvuku slovním*.⁸⁰

Alexej Blok ve své stati *Poezija zagovorov i zaklinanij* píše podle Romana Jakobsona o tom, jak v zařikávacích tvůrčí síla rytmu *zvedá slovo na hřbetě hudební vlny a rytmické slovo se zaměřuje jako střela letící přímo na cíl*.⁸¹

⁷⁵ Erben, Karel Jaromír: Česká zařikadla v nemocech. Časopis muzea království českého 34, 1860, s. 50.

⁷⁶ Tamtéž, s. 52.

⁷⁷ Capitano Maria: Le articolazioni dell'arte medioevale in antichi documenti canonici. In: Atzoli, Mario – Bonomo, Giuseppe (eds.): La magia: segno e conflitto. Palermo 1979, s. 241.

⁷⁸ Holuby, Josef Ludvík: Národopisné práce, c. d., s. 322. Zde autor píše o čarodějnických procesech trenčanských v 18. století, kde jsou v aktech označována zařikávací jako „magicae incantationes“.

⁷⁹ Jakobson, Roman: Dialogy. Praha: Český spisovatel, 1993, s. 18.

⁸⁰ Čapek, Karel: Říkadla čili o prosodii. In: Čapek, Karel: Marsyas čili Na okraj literatury. Praha: Československý spisovatel, 1971, s. 125.

⁸¹ Jakobson, Roman: Dialogy, c. d., s. 57.

Vedle rytmu nelze přeslechnout i určitou zvláštní intonaci, podbarvenou tajemným hlasem. Recitace se pak stává v uších posluchačů spíše pěním, *neboť dle starého zkušení slovo vázané veršem a pronesené zpěvem, slavnější jest i mocněji působí nežli slovo prostě toliko mluvené*.⁸² Tato melodická povaha zařikávacích mnou zaznamenaných by si jistě zasloužila po stránce hudební odborný zápis provedený muzikologem.

V magických formulích je díky jejich hlubokému časovému dosahu odražena také věrnost jistým archetypům. Archetypy chápe Jung jako jakési pravzorce, určitým způsobem uspořádané motivy, dědictví předků, vyplývající z jejich zkušeností.⁸³ Jedním z takových archetypů obsažených v mnoha zařikávacích, nehledě na teritoriální původ, je počáteční invokace Boha či svatých, skrze něž se má předávat moc na vykonavatele magického obřadu. V našem případě se bohyně obrací ke Svaté Trojici a uprostřed zařikávacích k Panně Marii.

Dalším charakteristickým znakem zařikávacích, který lze označit za archetyp, je výskyt čísel, a to především 3, 7, 9, tj. čísel lichých, dokonalých. Pokud se opět obrátíme na psychoanalytika, zjistíme, že tato čísla mají mít ve vztahu k vědomí numinózní (nedotknutelný, svatý) účinek. „*Takovou fascinační mocí je např. obdařena triáda, trojiční dogma (tři přání, tři opakování, trojí možnost)*“.⁸⁴

Zcela symbolické je také odečítací zařikávací, které bohyně praktikují proti úrokům. Zde postupně ústup nemoci či úrknutí je vyjádřen ubýváním číslic – *ne 9, ne 8, ne 7, ne 6, ne 5, ne 4, ne 3, ne 2, ne 1*.

Pro názornější přehled přikládám tabulku, v níž je vypsán výskyt čísel v zařikávacích či v nařízeních obou studovaných bohyní.

Jednotlivá zařikávací je tematicky možné rozdělit do několika okruhů, a to vždy dle povahy účelu, ke kterému měly sloužit: milostná, ochranná proti úrknutí, léčebná apod. Dále je potřeba podrobit rozboru jednotlivý obsah zařikávacích, kde díky jeho segmentaci získáme formule invokační obracející se k Panně Marii, andělům a svatým, které jsou součástí všech druhů zařikávacích, a dále specifické formule, jež druhově rozlišují účel magického obřadu. Právě v nich lze vysledovat *sympatetickou magii*, která se dle Frazera dále dělí na základě vnitřního souladu na magii homeopatickou (zákon podobnosti) a kontaktní (zákon dotyku).

Archetypická je též představa, že se nemoci a trápení mohou *zadávat* – přenášet na různá místa.

V zařikávacích Imry Gabrhelové je toto odkazování vyřknuto ve formuli, která je standardní a vyskytuje se ve všech jejích zařikávacích: *Já to zadávám na čjéřné pusté hory, tam vy trápenosci, čažkosci uhybujce, ústupujce, vy sa z tej Aničky ubjérajce...*

⁸² Erben, Karel Jaromír: Česká zařikadla v nemocech, c. d., s. 50.

⁸³ Široký, Hugo: Analytická psychologie C. G. Junga. Brno: Bollingenská věž, 1990, s. 32.

⁸⁴ Tamtéž, s. 32.

Nazar

- **Nazar (nazar boncuğu)** – amulet, talisman
- Znamená pohled (z arabšt.), korálek (z tur. boncug)
- Jako amulet – proti zlému pohledu, jako talisman – jako pozitivní síla...
- Rozš. V Albánii, Bosně a Hercegovině, Bulharsku, Řecku, Kypru, Sýrii, Libanonu, Egyptě, Arménii, Íránu, Afghánistáně, Iráku a Ázerbájdžánu
- Proč je oko modré? Protože právě modroocí jsou ti nebezpeční...
- Obr.: wiki

Hamsa

- Starověký symbol (sev. Afrika, přední Východ)
- Rozšířeno od Berberů (ale možná už z Mesopotamie)
- Ochrana před zlým pohledem a uřknutím
- Ochraňuje i žehná (zavěšena směrem dolů)

Zdroj: Náboženský servis

<https://info.dingir.cz/2019/07/hamsa-amulet-i-suvenyr-z-prazdninovyh-cest/>